

Speech 5 mei 2019, Janneke Roos

Dank Harriet voor je introductie wij zijn heel blij dat je bereid bent om dit programma te modereren. Dames en heren Harriet Duurvoort.

Mag ik jullie allen hartelijk welkom heten op deze 5 mei viering in Amsterdam zuidoost. Dit jaar vieren we ons tweede lustrum en is het voor het 10^e jaar op rij dat ons Comite zich als stichting inzet voor de waarde van vrijheid. Hierbij ligt in toenemende mate de nadruk op het doorgeven van de vrijheid waarbij we historische gebeurtenissen in verband brengen met de actualiteit, met het oog op de toekomst.

Gister, tijdens de herdenking, memoreerde ik dat in de eerste helft van de vorige eeuw alles veranderde. Nergens was meer vrede; Europa raakte verscheurd en leed de vreselijkste nederlaag van de medemenselijkheid en het verstand, en de meest vreselijke triomf van beestachtigheid in de geschiedenis. Hierbij werden pseudo wetenschappelijke waarheden boven menselijke normen en waarden gesteld.

Het lijkt erop dat we ook nu op een keerpunt staan, instituties en grondrechten staan onder druk, discriminatie en antisemitisme nemen schrikbarend toe. Velen zijn bang dat we ons moeten verdedigen tegen horden inhalige vluchtelingen. Vaak wordt er niet bij stil gestaan dat we deels mede schuldig zijn aan de oorlogen en de armoede waaraan mensen ontvluchten.

Het verheugt ons zeer dat Professor Joep Leerssen bereid is dit jaar onze Maduro lezing uit te spreken. Hij stelt zich hierbij de vraag van wie vrijheid is, vrijheid ook in de bredere zin van ongelijkheid van welvaart in de wereld. En staat stil bij de noodzaak van solidariteit, ook met de nazaten van niet Europeanen die geleden hebben onder onrecht en gestreden hebben tegen tyrannie – ook de nederlandse tyrannie.

Behalve herdenking van alle gevallen in Europa tijdens de oorlog, staat ons Comite ook stil bij de offers gebracht in Zuidoost Azie, de Antillen en Suriname. Met onze mobiele tentoonstelling bestaande uit geschilderde portretten van verzetsmensen, geworteld in het voormalige Nederlands Indie, de Antillen en Suriname, erkennen we het belang van verzet tegen onrecht en onderdrukking.

Interessant is dat Anton de Kom, een van onze verzetshelden, zich in de oorlog aan de zijde van Nederland schaarde, terwijl hij toch niet bepaald netjes was behandeld in zijn strijd tegen het aangedane onrecht door het koloniale bewind. Ook het netwerk van in Nederland studerende jonge Indonesiers, die

zich afzetten tegen de koloniale overheersing, stond tijdens de oorlog op tegen de Duitsers, met de Nederlanders.

Van de tentoonstelling van verzetshelden geschilderd door Herman Morssink, hier ook aanwezig, maken we nu een documentaire, die voornamelijk bedoeld is als educatief materiaal voor scholen. Het fragment over Anton de Kom laten we hier straks zien en we danken Vincent, zijn achterkleinzoon, voor zijn medewerking hieraan.

Het nationale thema dit jaar is 'in vrijheid kiezen'. We leven in een vrij land, mogen over van alles en iedereen een mening hebben en bepalen zelf wat goed is voor ons. Maar onze keuzes staan niet los van de wereld waarin we leven. De vrijheid van mij kan de onvrijheid van u of u betekenen. Nemen we verantwoordelijkheid voor onze keuzes, zijn er behalve juridische niet ook morele of ethische grenzen aan de keuzevrijheid die we hebben? Zijn we in staat verder te kijken dan onze eigen vrijheden? En verplaatsen we ons nog voldoende in de ander?

We zijn blij dat de schrijfster en regisseuse van de voorstelling Hatta en de Kom hier meer over de voorstelling van vanmiddag, die ons ongetwijfeld aan het denken zet over deze vragen, willen vertellen.

Los van de bittere les ten aanzien van het verleden, zit hierin ook een opdracht voor de toekomst. Onze democratie komt met verantwoordelijkheid. En het geeft niet alleen, maar vraagt ook, namelijk om mee te doen. Laten we niet weg kijken, niet onverschillig zijn, ons niet bang laten maken, maar bewust onderdeel zijn van onze vrije open samenleving.

Ik wens u een interessante middag. Dank u wel.